"సరూ! ఏమిటింకా ఆలస్యం?" పేచీలు పెడుతూ జట్కాబండిలోంచి దిగజారిపోతున్న పిల్లల్ని దర్శీ ఆవటానికి తంటాలు పడుతూ కేకవేశాడు విశ్వం.

లోపల అత్తగారు చెబుతోన్న జాగ్రత్తలకి బుద్ధిగా తలవూపుతూ వింటోన్న సరోజ మగని కేకకి ఉలిక్కిపడింది.

"అలాగేనండి. మీరు చెప్పినట్టే చేస్తుంటాను." నమ్రతగా అంటూ వంగి ఆమె పాదాలు తాకి, "మరి మేం వెళ్లొస్తాం" అన్నది.

'కోడలింకా రాదేమో' అని వీధిగుమ్మంలోంచి లోపలికి తొంగిచూసిన వరంధామయ్యగారు, 'హు...నక్కవినయాలు' అనుకున్నారు వెగటుగా.

కానీ గుమ్మం దాటి కోడలు తనముందు కూడా వంగినప్పుడు చేత్తో తలతాకి, చెమరించిన కళ్లతో "దీర్ఘ సుమంగళీభవ" అని అప్రయత్నంగానే దీవించేశారు.

జట్కా ఏవేవో సామాన్లతో నిండిపోయింది. సరోజ పిల్లలిద్దరితోనూ ముందువైపు ఇరుగ్గా కూర్చుంది.

విశ్వం ఆఖరికి ఎక్కి కూర్చుని, "నాన్న వెనక వస్తారుగా... అమ్మా వెళ్లొస్తాం" అంటున్నాడు- వాళ్లకేసి చూడకుండానే- సామాన్లవీ సరిగా వున్నాయా ఏవీ పడిపోయే స్థితిలో లేవుకదా అనేది చూసుకుంటూ.

జట్కా సాయిబు 'ఛలో' అన్నాడు.

గుమ్మంలో నిలబడి కళ్లకడ్డం పడిన నీటితెర వెనకనించి కదిలిపోతున్న జట్కా వంకే చూస్తోంది పార్వతమ్మ.

లోపల ఏదో పేగుకదిలి మెలివేసి ఆరాటపెడ్తోంది.

"పిల్లలు జాగ్రత్త నాయనా- వెళ్లగానే ఉత్తరం రాయి. మరిచిపోకు" తపనగా అంటూ మెట్లు దిగి జట్కా వెనకే నాలుగడుగులు వేసింది.

"అలాగేలే. నువ్వెంకుండు" అన్నాడు విశ్వం. గుఱ్ఱం పరుగందుకుంది.

ఇక నిలబడలేనట్టుగా లోపలికి నడిచింది పార్వతమ్మ. సావిట్లో స్తంభానికి జార్లబడి కూర్చుండిపోయింది.

ఇందాకటి వరకూ గలగలలాడిన ఇల్లు ఇప్పుడు నీరవ నిశ్శబ్దంలో బావురుమంటోంది.

దిగాలుగా చుట్టూ కలియజూసింది పార్వతమ్మ.

ఒక మూలన తెగిన వైరు బుట్టలో మంచివన్నీ ఏరుకుపోగా మిగిలిన క్షతగాత్రుల్లాంటిఆటబొమ్మలు; దాని పక్కనే బుజ్జిగాడు తప్పటడుగులు వేస్తున్నప్పుడు కొన్న చెక్కబండి, గోడమీద వాడు పెన్సిల్‌తో రాసిన వచ్చీరాని ఓనమాలు; వాడికి నేనేమీ తీసిపోలేదన్నట్టు ఇంకో గోడమీద చిట్టితల్లి పూసిన కాటుక మరకలు; తిలకం మచ్చలు, మేకుకి వేలాడ్తున్న వెలిసిన రిబ్బన్ ముక్క, గూట్లో మనుమడు అగ్గిపెట్టెలో అపురూపంగా దాచుకున్న రంగు సుద్దముక్కలు, కిటికీలో మనుమరాలు తాటాకుబొమ్మకి చేసిన పెళ్ళి అలంకారం- ఎక్కడ చూసినా క్షణక్షణం తమ ముచ్చటలతో తననలరించిన తన మనుమల ఆనవాళ్లే.

నిట్టూర్చింది పార్వతమ్మ.

'ఇకనించీ ఇంట్లో ఆ చిన్నారి పెదవుల కిలకిలలు వినిపించవు. వెనకనించి వచ్చి కళ్ళు మూసే చిట్టి చేతుల మృదుస్పర్శలుండవు. మెడ చుట్టూ చేతులు చుట్టి జిలిబిలి పలుకులతో పూసులు చెప్పే ముచ్చటలుండవు. ఒళ్లోచేరి మారాంసాగించే మురిపాలుండవు. చిలిపి చేష్టల చిన్నెలుండవు. పక్కన పడుకుని, చెప్పే కథకు వూకొడ్తూ, ఓ కాలూ చెయ్యీ మీద వేసి నిదరపోయే ఆ పసివాళ్ళు తనకిచ్చే ఆలౌకికానందానుభూతి తనకిక అందదు.

'పొద్దు వాలిపోతున్న ఈ వయసున ఆ చిట్టిపావల సమక్షంలో, వాళ్ల ఆలనాపాలనలో, వారి అమాయకపు ప్రేమలో, బ్రతుకు పొడవునా పడ్డ శ్రమనీ, బరువుమోసిన అలసటనీ మరచి సేదదీరుతున్న తమకీ ఏకాంతవాస శిక్ష విధించటం న్యాయమా?'

'ఇక ఇలా వంటరిగా... శూన్యంగా గతకాలపు సంబరాలను తలచుకుంటూ బరువు బతుకీడుస్తూ...' కడుపులో రేగిన గుబులు తెరలుతెరలుగా రేగి బయటపడినట్టయి బావురుమన్నది పార్వతమ్మ.

సైకిల్ కోసం వరండాలో కొచ్చిన వరంధామయ్యగారికి భార్య రోదన చెవులకి సోకి, గుండె కలుక్కుమనగా ఒక్కక్షణం స్థబ్దుగా వుండిపోయారు.

మెల్లగా లోపలికి నడిచి భార్య తలమీద చేయివేశారు సముదాయింపుగా.

"రెక్కలొచ్చిన పక్షులు గూడునంటిపెట్టుకుంటాయా. పిచ్చిదానా! ఇది సహజం. ఎందుకు కుములుతావు?" అన్నారు ఓదార్పుగా.

ఏడ్వటం మూలాన ఎర్రబారిన కళ్లెత్తి చూసింది పార్వతమ్మ.

"మన సర్వస్వం దోచియిచ్చామే- మమతానుబంధాలు పెంచుకుని మన జీవితాలకు అర్థమే వాళ్లనుకున్నామే- రెక్కలొచ్చాయని ఇప్పుడు మీ పాట్లు మీరు పడండని వాళ్లెగిరిపోటం సహజమంటున్నారా మీరు? పక్షులకీ మనకీ ఏమీ తేడాలేదంటారా చెప్పండి..." జాలిగా అడిగింది.

ఏమనగలడు? మాట్లాడలేదు వరంధామయ్యగారు.

"రక్తం మాంసం పంచి కడుపారా బిడ్డల్ని కన్నాను. అరచేతిలో పువ్వుల్లా పెంచాం. ఆ బిడ్డలికి మన శక్తి సామర్థ్యాలూ, సంపదా ధారపోశాం. మన ఆశల్ని ఆశయాల్ని వాళ్ల చుట్టూరానే అల్లుకున్నాం. మనదంటూ మిగలకుండా సారమంతా జుర్రుకుని వాళ్లు చివరికి మనకు మిగిల్చిందేమిటి?" ఆవేదనగా తనలోతానే ప్రశ్నించుకున్నట్టన్నది పార్వతమ్మ.

"నాకు నిన్నూ నీకు నన్నూ " అన్నారు వరంధామయ్యగారు నిర్లిప్తంగా.

"వారి మీద నాలో పెల్లుబికే ప్రేమానురాగాల వెల్లువ తరగలేదే- వాళ్లకు సేవచేసే నా చేతుల్లో సత్తువ ఇంకా ఉడిగిపోలేదే- వాళ్ల శ్రేయస్సు కోసం నా హృదయమింకా పరితపిస్తూనే వుందే- ఎందుకండీ వాళ్లకి మనం వెక్కసమయిపోయాం- ఎందుకండీ వాళ్లు మన్నిలా దూరం చేసేశారు? ఊహూ- వాళ్లకు నేనక్కరలేకపోయినా వాళ్లు నాక్కావాలండీ- వాళ్లు లేందే నేను బతకలేనండీ..." హిస్టీరికల్‌గా తలమోదుకుంటూ విలపిస్తోంది పార్వతమ్మ.

ఇక ఆవిణ్ణి ఆ ఉధృతం తగ్గేవరకూ వంటరిగా వదలటమే బాగని తోచి సైకిల్ తీసుకుని బయటికు వచ్చేశారు వరంధామయ్యగారు.

తోవలో చలమయ్య మాస్టారు ఎదురయి ఆగి పలకరించారాయన్ని. వరంధామయ్యగారి కాయన బాల్యంనించీ స్నేహితుడు.

"విశ్వంకూడా వెళ్లిపోతున్నాట్టగా వరమం?" అని 'కూడా' అన్న దగ్గర వత్తుతూ.

"అవును" అన్నారు వరంధామయ్యగారు ఉదాసీనంగా.

మిత్రుడి ముఖకవళికలు గమనించకుండానే చలమయ్యగారు చెప్పుకుపోసాగారు.

"ఒరే వరమం! నువ్వనే వాడివి గుర్తుందా! 'నీకందరూ ఆడపిల్లలే- వాళ్ల పెళ్లిళ్లయి అత్తవారింటికి వెళ్లిపోతే నీ ఇల్లు ఖాళీ- నన్ను చూడు. మగపిల్లల తండ్రిని. కోడళ్లూ, మనవళ్లతో నా ఇల్లెప్పుడూ నిండే వుంటుంది.' అని ఉబ్బిపోయే వాడివి. ఇప్పుడేమంటావురా- నీకూ నాకూ తేడా ఏముందంటావు!". నవ్వుతూ స్నేహితుడి మొహంలోకి చూసిన చలమయ్యగారి కంఠం హటాత్తుగా ఆగిపోయింది. "నువ్వు బాగా అప్‌సెట్ అయినట్టున్నావు. ఈ రోజుల్లో ఆడపిల్లకీ మగపిల్లాడికీ భేదం లేదురా వరమం. ఎవరినీ మనకు మిగిలిపోతారని నమ్ముకోటానికి లేదు. అలా ఆశపడ్డం మన తెలివితక్కువే" సానుభూతిగా అన్నాడు తరవాత.

"అంతే... అంతే..." పేలవంగా నవ్వుతూ ముందుకు కదిలారు వరంధామయ్యగారు.

అలా సాగిపోతున్న వరంధామయ్యగారి ఆలోచనల్లో చలమయ్యగారి మాటలే మెదులుతున్నాయి.

అవును- ముగ్గురు కొడుకులకు తండ్రిగా తను ఎంతో మురిసిపోయేవాడు. అందరికీ చెప్పుకుని గర్వపడేవాడు. నాకేమని విర్రవీగేవాడు.

దానికి తగ్గట్టే తన స్థితిగతులు కూడా ఒక్కో కొడుకూ పుట్టినప్పుడల్లా నిచ్చెన మెట్లెక్కినట్టు పైపైకి చేరుకుంటూ వచ్చాయి.

పెద్దవాడు హరి పుట్టాక తను వ్యవసాయమే కాకుండా కొద్దిగా ధాన్యం కమీషన్ వ్యాపారం మొదలుపెట్టాడు. రానురానూ ఆ వ్యాపారం పుంజుకుంది.

అటు వ్యాపారమూ, ఇటు సొంతసేద్యమూ చూసుకోటం శ్రమ అనిపిస్తున్నావయసు ముమ్మరంలో అది లెక్క చెయ్యలేదు. "ఇంకెంత- నా కొడుకు అందివచ్చాడంటే వ్యాపారం వాడి చేతికిచ్చి నేను కమతం చూసుకుంటాను". అనేవాడు దిలాసాగా.

హరి తర్వాత పుట్టిన ఇద్దరూ మొగపిల్లలే అవటం, తన మిత్రులంతా "అదృష్టవంతుడివిరా- అన్నీ ప్లస్‌లే నీకు" అని పొగడ్డం తనకి ఏనుగెక్కించినట్టే అయింది.

మూడోవాడు విశ్వం పుట్టినప్పుడు, ఆడపిల్లకానందుకు కొద్దిగా అసంతృప్తి పడింది భార్య. తనకి మాత్రం ఏమీ అనిపించలేదు. పైగా, "వచ్చింది రాబట్టుకుని మూటాముల్లే సర్దుకు వెళ్లిపోయే ఆడపిల్లల కోసరం ఎందుకే కలవరిస్తావు- వీళ్లని చూడు. వీళ్లే మనల్ని ఒదలకుండా

చివరి వరకూ తోడుండేది'' అని కొడుకుల్ని చూపెట్టి గొప్పగా చెప్పాడు.

వాళ్లకే లోటూ రానీయకూడదనీ, వాళ్లడిగినవన్నీ అమర్చి పెట్టాలనీ, కష్టమనేది వాళ్ళు చవిచూడగూడదనీ తను అహరహమూ కష్టపడ్డాడు.

వాళ్ల భవిష్యత్తుకు మంచి పునాది వేయాలని తహతహలాడాడు. పెద్దవాడికి కమీషన్ వ్యాపారం అప్పగించాలనీ, రెండోవాడు రవిని బి.ఇడి చేయించి ఆ వూరి హైస్కూల్లోనే వేయించుకోవాలనీ, విశ్వాన్ని మటుకు తన చేతికింద వాడుకుని సేద్యంలో సాయంగా వుంచుకోవాలనీ పథకాలు వేశాడు.

తానుండగా కొడుకులు భుక్తికోసం వూరువదలి వెళ్లే ప్రసక్తి రానీయకూడదనుకున్నాడు, వాళ్లెప్పుడూ తన్ని వదిలిపోకూడదు. కళ్ల ఎదురుగానే కనువిందు చేస్తూవుండాలి- అదీ తన ఆశ. అందుకే, కోడళ్లు వచ్చినా మనుమలు కలిగినా అందరూ కలిసివుంటానికి సరిపడగా, అనుకూలంగా ఇల్లు కూడా పెద్దది చేసి కట్టాడు.

కొడుకులు ప్రయోజకులై కలిసికట్టుగా వుండి అన్ని బాధ్యతలూ తలకెత్తుకుంటే తను పైపై అజమాయిషీ చేస్తూనూ, భార్య కోడళ్ళకు పురమాయిస్తూనూ పెద్దరికం నెరపాలని కలలు కన్నాడు.

అనుకున్నది అనుకున్నట్టు ఏది జరిగింది గనక!

పెద్దవాడు హరి ఇంటర్ ప్యానవ్వగానే కమీషన్ వ్యాపారంలో మెళకువలు బోధించబోతే, "నేను మెడిసిన్ ఎంట్రెన్స్‌కి చదువుతా నాన్నా నాకా బిజినెస్ ఇష్టంలేదు'' అన్నాడు. తనే మంటాడోనన్న భయంతో బిక్కమొహంవేసి.

తను వేసుకున్న అంచనాలు తప్పుతున్నందుకు కలవరపడినా, తన అభిమతాన్ని వాడికేసి ఎందుకు రుద్దాలనిపించి, "నీ ఇష్టమే కానిమ్మ''న్నాడు.

'పొల్లే ఇప్పుడు మునిగిపోయిందేముంది. ఇప్పటిదాకా వూళ్లో యం.బి.బి.యస్ డాక్టరు లేడు. రేపు వీడి చదువయ్యాక ఇక్కడ ప్రాక్టీసు పెట్టిస్తే చుట్టుపక్కల వూళ్లవాళ్లకి గూడా నరైన వైద్యసదుపాయం అందుతుంది' అని నచ్చచెప్పుకున్నాడు మనసుని.

హరి డాక్టరయితే అయ్యాడుగానీ వూళ్లో ప్రాక్టీసు పెట్టలేదు. పై చదువు అంటూ స్టేట్స్‌కి వెళ్లి, ఇంకో డాక్టర్ని పెళ్లాడి అక్కడే సెటిలైపోయాడు. మూడేళ్ళకో, నాలుగేళ్ళకో ఓ మాటు చుట్టపు చూపుగా వచ్చి చూసిపోతుంటాడు.

రవికూడా కమీషన్ వ్యాపారం మీద ఆసక్తి చూపించలేదు. అప్పటికీ నోరుతెర్చి, "ఒరే ఒక్కణ్ణే ఆ వ్యాపారం, ఇటూ పొలం పనులూ సంబాళించుకోలేకపోతున్నారా'' అని చూశాడు.

"చూసుకోలేకపోతే ఒకటి మానుకో నాన్నా'' అని సలహా ఇచ్చాడు వాడు.

వయసు మీరుతుండటంవల్లో ఏమో తనకూ ఒకవేళ తగ్గి ఏది సలహా చెప్పటం కష్టమేమో.

పెద్దవాడప్పుడు చదువులో వున్నాడు. డబ్బు చాలా అవసరం. ఎండుతుందో, పండుతుందో దైవేచ్ఛమీద ఆధారపడిన వ్యవసాయం మీదొచ్చే ఫలసాయాన్ని నమ్ముకోలేక, వ్యాపారంలో వస్తోన్న లాభాన్ని చూస్తూ చూస్తూ వదులుకోలేక తప్పనిసరిగా తనకు ప్రాణప్రదమయిన పొలాన్ని మొదటి సారిగా కవులుకిచ్చాడు.

రవి మేనమామతో కలిసి కంట్రాక్టుల్లో దిగి వూరొదిలి పెట్టేశాడు. ఇప్పుడు టౌన్‌లో వాడో పేరుమోసిన కంట్రాక్టరు.

ఇల్లూ కారూ, ఐశ్వర్యాన్ని వెంటబెట్టుకు వచ్చిన ఇల్లాలూ.. వాడు ఎప్పుడో చుక్కరాలినట్టొచ్చి క్షేమ సమాచారాలడిగిపోతుంటాడు.

ఇక తమకు చివరి ఆశాకిరణంగా విశ్వమొకడు మిగిలాడు.

ఆఖరి వాడవటం వల్లనేమో తనకీ పార్వతికీ కూడా వాడంటే వల్లమాలిన అపేక్ష. వాడూ తమకు దూరమవుతాడేమోనన్న వూహే అందోళన కలిగించేది. నరకప్రాయమనిపించేది.

అయితే విశ్వానికి కూడా తమ దగ్గర చేరిక ఎక్కువ అవటంవల్లనో ఏమో పెద్దన్నలా పై చదువుకి వెడతానని కానీ, చిన్నన్నలా వేరేది చూసుకుంటానని కానీ అన్లేదు.

డిగ్రీ పూర్తవగానే తన వ్యాపారం అందిపుచ్చుకున్నాడు. తిరిగి తమ చేతికి తీసుకున్న వ్యవసాయంలో చేదోడువాదోడయ్యాడు.

తన మనసు చల్లబడింది. పెళ్లి చేశారు. వసనతొనలవంటి ఇద్దరు నలుసులు వెలిశారు. వారి కేరింతలతో తమకి తెల్లవారేది. వాళ్ళని లాలించటంలో, బుజ్జగించటంలో వాళ్లిచ్చే ముద్దుల పులకింతలలో కాలం ఎలా గడిచిపోయేదో తెలిసేది కాదు. తన స్వప్నం ఇన్నాళ్ళకి ఫలించిందనీ, ఈ జన్మకింకేమీ అక్కర్లేదనీ తల పోశాడు.

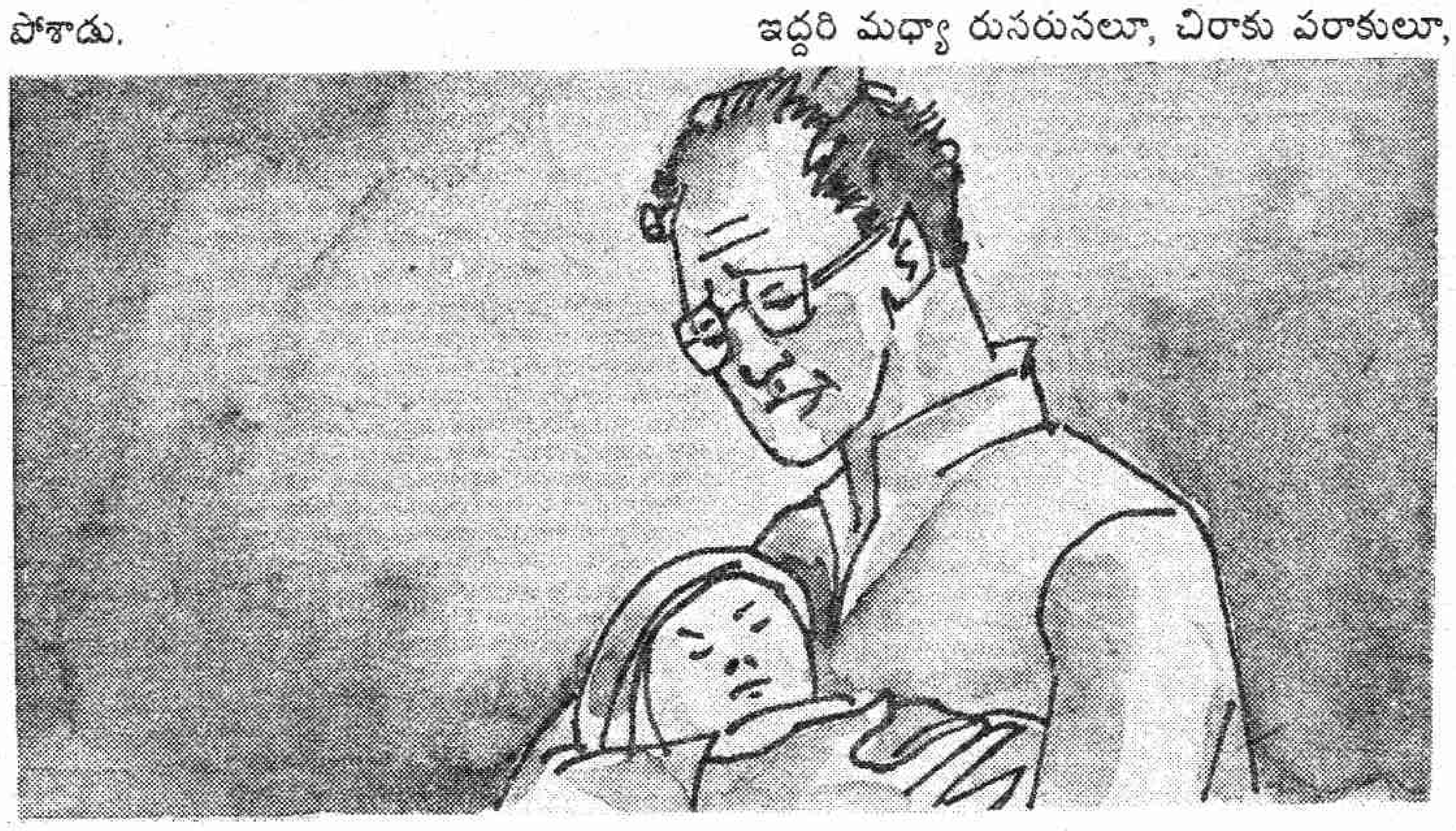

కానీ... కానీ... ఆ ఆనందం శాశ్వతం కాలేదు. ప్రశాంత కాసారంలో గులకరాయి పడినట్టు చెదిరి పోయింది.

కోడలు సరోజ మారింది. ఆ మార్పు ఎలా వచ్చిందో తనకు తెలుసు.

అప్పుడప్పుడూ వచ్చి బాంధవ్యాన్ని గుర్తుచేసి పోతుండే హరికుటుంబమూ, రవి కుటుంబమే ఆ మార్పుకి కారణం.

స్టేట్సునుంచి దిగే హరి కుటుంబం అత్యంత ఆధునికంగా వుంటుంది. హరి పిల్లలు జీన్స్ లూజ్ షర్టులు, బాబ్‌డ్ హెయిర్‌తో ఆంగ్లోయిండియన్ బేబీల్లా వుంటారు.

హరి భార్యకూడా ఠీవిగా హుందాగా వుంటుంది. భార్యాభర్తలిద్దరూ డాక్టర్లే అవటం... అంగునా విదేశాల్నుంచి దిగటం. వాళ్లు వూళ్లో వాళ్లకి పైనుంచి వూడిపడ్డ దేవతలు.

వాళ్ళు తెచ్చిన హెయిర్ డ్రయ్యరు కాణ్ణించీ పాటలు పాడే సిగరెట్ పెట్టె వరకు అన్నీ వూళ్లో ప్రదర్శనా వస్తువులు.

ఇక రవి కుటుంబంతో వస్తాడు. ఆ కారూ, ఆ హొదా, కోడలివంటి మీద వచ్చిన ప్రతిసారీ మారే ఆభరణాల సెట్లూ, కొత్తగా మార్కెట్‌లోకి రిలీజైన చీరల మోడల్సూ అవి చూపెట్టా కోడలు ఒలికించే డాబూ, దర్పమూ, మంచినీళ్ల ప్రాయంగా మాట్లాడే వాళ్ల పిల్లల కాన్వెంటు ఇంగ్లీషూ... సరోజకు తానున్న స్థితికీ వారి స్థితికీ బేరీజు వేసుకునేలా చేసి అసంతృప్తిని రగిలించాయి. వారికంటే తాము దిగువస్థాయిలో వున్నామన్న భావనను పెంచాయి.

మెల్లమెల్లగా ఆ అయిష్టత మాటల ద్వారా చేష్టల ద్వారా బహిర్గతమవుతూ వచ్చింది.

"హు. తోటివాళ్లు భోగాలనుభవిస్తుంటే నా ఖర్మమిట్లా కాలింది. అయినా నా మొహాన మట్టి పిసుక్కునే రాతుంటే ఒకళ్ళననుకోవటమెందుకు'' అనీ, "పెట్టుపోతలు మా ఇంట్లో మాపటి భోజనం మీ ఇంట్లో'' అనీ "ఈ లంపటాలు మాకు తగిలించారు'' అనీ సణుక్కోవటం మొదలుపెట్టింది.

పిల్లల్ని తమ దగ్గరికి రానివ్వకపోవటం, చేరినవాళ్లని ఎందుకో చెప్పకుండా చావబాదటం, "మీ మొహాలకి ఇంగ్లీషు చదువులొకటా- మీరు ఈ బురదలో పొర్లాడవలసినవాళ్లే...'' అంటూ ఈసడించటం సాగించింది.

తమమీద అన్యాపదేశంగా మాటలు వినటం, ప్రతిదానికీ విసుక్కోవటం ప్రారంభించింది.

తరచూ రాత్రిళ్లు గదిలో భార్యాభర్తలిద్దరూ దేనిమీదో ఘర్షణ పడ్డం వినిపించేది. పగలు ఇద్దరి మధ్యా రుసరుసలూ, చిరాకు పరాకులూ, కోపతాపాలూ, కంచాలు విసరటాలూ, వస్తులు పడుకోవటాలతో విషయమేదో తీవ్రరూపం దాల్చిందని అర్థమయింది.

రానురానూ విశ్వంలో కూడా తేడా కనిపించింది. వ్యాపారాన్ని అలక్ష్యం చేయసాగాడు. పొలం పనులు ఏదో సాకుతో తప్పించుకుని మొత్తం భారం తన మీదే వేయసాగాడు.

రోజూ పట్నం వెళ్లిపోయేవాడు. వచ్చాక కూడా ఏవో పుస్తకాలు ముందేసుకునేవాడు.

ఏమిటీ ఎందుకూ అని తను అడగలేదు.

చెప్పడనే సంశయం కాదు; తెరచాటు నున్న చేదు పరిణామం బట్టబయలుగా వినవలసి వస్తుందనే బెరుకుతో.

తన భయం నిజమే అయింది.

మూడునెల్ల క్రితం, "నాన్నా నేను బ్యాంక్ ఆఫీసర్‌గా సెలక్టయ్యాను'' అని చెప్పాడు.

నెల రోజుల క్రితం "ఫలానా వూళ్లో పోస్టింగ్ వేశారు. ఇల్లు చూసుకువస్తాను'' అని వెళ్లాడు. నాలుగు రోజుల కిందట వచ్చి సామాన్లవీ పేక్ చేసుకున్నాడు. ఈరోజు జంఢాపీకి వెళ్లిపోతున్నాడు. నిట్టూర్చారు పరంధామయ్యగారు.

వాళ్లతోనే వుంటామంటే ఏ కొడుకూ కాదనడు- నిజమే- కానీ, "మా తోనే వుండాలి మీరు'' అని ఏ ఒక్కరూ పట్టుపట్టి మనస్ఫూర్తిగా రమ్మన్నదీలేదు.

పోతే- వాళ్లు పెట్టే తిండిమీదా, చేసే పరిచర్యల మీదా ఆధారపడే పరిస్థితి తమకి రాలేదింకా. దోసెడు గింజలు పండించే సామర్థ్యం తనకీ గుప్పెడు, గింజలు పొంగించగల సత్తా పార్వతికీ ఇంకా వున్నాయి. కాలూ, చెయ్యీ వంగితే ఏమోగానీ ఇవ్వట్నించే వాళ్లకు భారమయి ఎలా వుండగలరు. అలా అని ఎవరూ లేకుండా వంటరిగా వుండటమే ప్రశాంతత అనుకుంటూ మనుగడ సాగించగలరా- అంటే, ఊహూ- అది మరీ దుర్భరంగా తోస్తోంది, నిస్సారమనిపిస్తోంది.

యవ్వనం జరిగిపోయిన ఈ వయస్సు వంటరితనాన్నపేక్షించటంలేదు. నా అన్నవాళ్ళ సాన్నిధ్యాన్ని సన్నిహితాన్ని వారి ఆదరాన్నీ కాంక్షిస్తోంది.

బాధ్యతలు తీరిపోయిన మాట నిజమేకానీ- పార్వతి అన్నట్టు సొంతానికంటూ వనీ, ఆలోచన మరిచిపోయి, ఏనాడో కేవలం వారి సేవకే అంకితమయిపోయిన ఈ చేతులనీ, మనసునీ, ఎలా సమాధానపరచటం- ఏ దారికి మళ్ళించటం?

వారి నిష్క్రమణతో ఏర్పడిన ఈ శూన్యాన్ని దేనితో నింపుకోవటం- దేనికాశక్తి వుంది?

★ ★ ★

రైలు స్టేషన్ దగ్గరవటంతో వరంధామయ్యగారి ఆలోచనలకు ఆనకట్ట పడింది.

"బండి గంట లేటుట'' తండ్రిని చూసి చెప్పాడు విశ్వం.

ఆ గంటా విశ్వం తన ఏజ్‌బారవటం వల్ల ఎన్ని ఉద్యోగాలకి అర్హత లేకుండా పోయిందో చివరికి ఈ ఆఫీసర్ పోస్టుకి తన వయస్సు సరిపోతుందని తెలిసి ఆ టెస్ట్ పాసవటానికి ఎంత కృషిచేసిందీ, అయినా ఇంటర్వ్యూలో అన్నగారి మావగారి రికమండేషన్ ఎలా అవసరమయిందో, అన్నీ వివరంగా వివరించాడు.

రైలు వచ్చింది.

"పిల్లల్ని స్కూళ్లల్లో చేర్పిస్తే మాకు రావటానికి కష్టం.మీరే వచ్చిపోతూండండి మావయ్యా'' అని రైలెక్కుతూ ఆహ్వానించింది కోడలు.

అప్పటివరకు "నువ్వూరా తాతయ్యా'' అని రాగాలు తీసిన పిల్లలు రైలెక్కే సంబరంలో పడి ఆయనవైపు చూడనేలేదు. విశ్వం వాళ్లని హెచ్చరించి తండ్రికి టాటా చెప్పించాడు.

బండి కదిలింది, కనుమరుగయింది.

బరువుగా వెనుదిరిగారు వరంధామయ్యగారు.

ఆయన స్టేషన్ దాటి వచ్చే వేళకు బాగా చీకటి పడింది.

'పార్వతి ఏంచేస్తోందో...' మనసు ఇంటి దగ్గర వున్న భార్య మీదకు మళ్లింది. తన వ్యధని ఏమాత్రమూ ఖాతరు చెయ్యకుండా మనసుని ఛిద్రంచేసి తరలిపోయిన వారి గురించే ఇంకా వెర్రిదాన్లా దుఃఖిస్తూ పడివుంటుంటుంది' భారమయింది హృదయం.

ఇంటికి చప్పునచేరి తన సహచరిని సముదాయించాలనే ఆదుర్దాలో అడ్డదారయితే తొందరగా వెళ్లొచ్చని తారు రోడ్డుని వదిలి డొంకదారికి సైకిల్ మళ్లించి వేగాన్ని మరింత పెంచారు.

డొంకదారి చివరనే వుంది వూరిబావి. అక్కడకొచ్చేసరికి దాహమనిపించింది. సైకిల్‌కి స్టాండ్ వేసి నూతిదగ్గరకు వెళ్లారు పరంధామయ్యగారు.

తాటాకు చేద అందుకోబోతూ... 'ఏమిటది...?

(→ 29 వ పేజీ)

(← 27వ పేజీ)

గూడు కట్టుకొని వుండేది. సన్నగా బంగారు శలాకలాగా వుండి చలాకీగా ఊగుతూ ఆడేపాడే ఎల్విస్ వొళ్ళు బరువెక్కింది. 250 పౌన్ల బరువు తూగే స్థూలకాయంతో పాడటానికి కూడా యిబ్బందిపడ్డ సందర్భాలు వున్నాయి. డ్రగ్స్‌కు అలవాటు పడటంవల్లే ఎల్విస్ ఆరోగ్యం అలా అయిందంటారు. డ్రగ్స్‌కు బానిస కావటానికి కారణం- యీ గాయకుని జీవితంలో ఎదురయిన ఆటుపోట్లేనని చెప్పుకోవచ్చు.

ఎల్విస్ ప్రెస్లీ ప్రేమించి పెళ్ళిచేసుకున్న ప్రిస్కిలా ఎల్విస్‌కు విడాకులిచ్చి కరాటే ఛాంపియన్ మైక్‌స్టోన్‌ను పెళ్ళి చేసుకొంది. అప్పటికే వారికొక కూతురు లిసామేరీ వుంది. లిసా అంటే ఎల్విస్‌కు ప్రాణం. తండ్రి చనిపోయేనాటికి లిసామేరీ వయస్సు తొమ్మిది సంవత్సరాలు మాత్రమే.

తల్లీదండ్రీ విడిపోయినా తను తల్లి దగ్గరే వుంటున్నా లిసా తరుచూ తండ్రి దగ్గరకు వస్తూనే వుండేది. వచ్చినప్పుడల్లా ఎల్విస్ కుమార్తెకు ఖరీదయిన ఆటవస్తువులను బహుమానంగా యిస్తూనే వుండేవాడు. అయినా తను తన కుమార్తెను సరిగా చూడటం లేదేమోనని బాధపడుతూనే వుండేవాడు ఎల్విస్.

కూతురు తన దగ్గర లేకపోవటం, భార్యా వియోగం ఎల్విస్‌ను కదిలించాయి. తర్వాత తనకంటే వయసులో చాలా చిన్నదయిన జింజర్ ఆల్డెన్‌ను ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకోవాలనుకున్నాడు. ఖరీదయిన ఆభరణాలతో, కార్లతో ఆమెను ముంచెత్తాడు. జింజర్ ఎల్విస్‌తో ఎంత స్నేహంగా వున్నా అతనితో బహిరంగంగా తిరగటానికి అంతగా సుముఖత చూపేదికాదు. వివాహం అయ్యేవరకు కొంత ఎడంగానే వుండటం మంచిదని ఆవిడ అభిప్రాయం. ఈ అభిప్రాయం అనేక అపార్థాలకు కూడా దారి తీసింది. "జింజర్ నా డబ్బునే కాని నన్ను ప్రేమించటం లేదు-" అని ఎల్విస్ అనుకున్న సందర్భాలు వున్నాయి. అయినా చివరి వరకూ ఎల్విస్‌ను అంటి పెట్టుకొని తిరిగింది జింజరే. చివరకు ఎల్విస్ చనిపోయిన రోజు ఎల్విస్ పడకగదిలో వున్న వ్యక్తి కూడా యీమే.

వాక్చతురుడు

ఎల్విస్ ఎంతటి పాటకుడో అంతటి వాక్చతురుడు కూడా. తన చివరి రోజులలో ఎల్విస్ ఆరోగ్యం పాడయి బాగా లావుగా తయారయి చూడటానికి కొంచెం వికారంగా వుండేవాడు. అలాంటి దశలో తనమీద తనే జోకులు వేసుకొని ఆనందించేవాడు.

ఓ రోజు అద్దంలో చూసుకుంటూ- "ఇప్పుడు నా మొహం అంత అందంగా లేదు కదూ?- కాని అప్పుడు అలా వుండదు లెండి. చిరనిద్రపోయేటప్పుడు నా మొహం ఎంతో ప్రశాంతంగా నిర్మలంగా వుంటుంది చూడండి-" అన్నాడు ఎల్విస్. ఆ మాటలకు ఎల్విస్ అభిమానులు కళ్ళనీళ్ళ పర్యంతం అయినా ఎల్విస్ మాత్రం తేలికగా నవ్వేశాట్ట.

చివరకు ఎల్విస్ మాటలు నిజమే అయాయి. ప్రశాంతంగా అమాయకంగా చిరునవ్వు నవ్వుతూ శాశ్వత విశ్రాంతిలోకి ఒరిగిపోయిన ఎల్విస్‌ను అతని తల్లి సమాధి పక్కనే సమాధి చేశారు.

ఎల్విస్ మానియా

ఎల్విస్ చనిపోయినా అతని స్మృతులు మాత్రం ప్రజల్ని వదలటం లేదు. అసలు అప్పటికంటే- అతను బతికున్నప్పటి కంటె యిప్పుడే ఎల్విస్ మానియా ఎక్కువయింది. ఈనాటికీ అతని చిత్రాలు రికార్డు కలెక్షన్లతో ప్రదర్శింపబడుతున్నాయి. రికార్డులు కోట్ల సంఖ్యలో అమ్ముడుపోతున్నాయి.

'చారో' చిత్రంలో ఎల్విస్‌ప్రెస్లీ

అసలు ఎల్విస్ చనిపోలేదు బతికే వున్నాడు అని నమ్ముతున్న అభిమానులు కూడా ఎందరో వున్నారు. వీరు ఎల్విస్ పోలికలు కలవాళ్ళని బ్రహ్మరథం పడుతున్నారు.

ఔరస పుత్రుడు

నాష్‌విల్లిలో రాన్ బాస్కెట్ అనే ఆసామికి ఎల్విస్ ప్రెస్లీ పోలికలు వున్నాయి. అచ్చు ఎల్విస్ నోట్లో నుంచి ఊడిపడ్డట్లు వుంటాడు రాన్‌బాస్కెట్. ఉన్నట్లుండి తాను ఎల్విస్ కుమారుణ్ణే అని ప్రకటించుకున్నాడు రాన్ బాస్కెట్. అంతేకాక తన పేరును జూనియర్ ఎల్విస్ ప్రెస్లీగా మార్చుకున్నాడు.

"ప్రచారం కోసమనో ఏ ప్రయోజనాన్ని ఆశించో నేను ఎల్విస్ ప్రెస్లీ కొడుకునని ప్రకటించుకోటం లేదు. నేను నిజంగా ఆ గాయక చక్రవర్తి కొడుకునే. మా అమ్మ బానీమేరీ ఆ రాగాలరాజుతో కొద్దికాలం సన్నిహితంగా తిరిగింది. ఆ సాంగత్య ఫలితంగానే నేను పుట్టాను-" అంటున్నాడు రాన్ బాస్కెట్. అతని వాదనలో ఎంత నిజమున్నా అసలేమి లేకపోయినా ఎల్విస్ ప్రెస్లీ పోలికలవల్ల రాన్‌బాస్కెట్ కూడా ప్రసిద్ధుడయిపోయి జనాన్ని ఆకర్షిస్తున్నాడు

ఎల్విస్ ప్రెస్లీకి సంబంధించిన వస్తువులను సేకరించటంలోనే జీవితమంతా నడుపుతున్నవారున్నారు. అందరిలోకి జానీమేబ్ అనే గాయకురాలిని అగ్రగణ్యురాలిగా చెప్పుకోవచ్చును. ఈవిడ విస్తృతంగా పర్యటనలు చేసి ఎల్విస్‌కు సంబంధించిన అనేక వస్తు సముదాయాన్ని సేకరించింది. గ్రేస్‌లాండ్‌లో ఎల్విస్ నివసించిన భవనమంతా తిరిగి ఎల్విస్‌కు సంబంధించిన గుర్తులెన్నిటినో భద్రపరిచింది. ఎల్విస్ రికార్డులు, ఎల్విస్‌కు సంబంధించిన పుస్తకాలు, ఫొటోలు వగైరాలు 50 సూటుకేసులు నిండుగా యీవిడ దగ్గరున్నాయి.

అన్నిటినీ మించి ఎల్విస్ కాలి బొటనవేలు గోరు ఒకటి కూడా జానీమేబ్ దగ్గర వుంది. అమూల్యమైన అపురూపమైన యీ గోరును జానీమేబ్ ఓ స్వర్ణపేటికలో భద్రపరిచి వుంచింది. ఎల్విస్ చెమట బిందువులను కూడా కొన్నిటిని సేకరించి ఓ సీసాలో జాగ్రత్తపరిచింది. ఈ స్వేదబిందువులను చూసి ఎల్విస్‌నే చూసినంతగా సంతోషపడిపోతూ వుంటారు అభిమానులు. జానీమేబ్ తన యీ ఎల్విస్ స్మృతిచిహ్నా వస్తు సముదాయంతో దేశదేశాలు తిరిగి ప్రదర్శనలు యిస్తూ వుంటుంది.

జిమ్మీ వెల్వెట్ అనే గాయకుడు ఎల్విస్ ఎగ్జిబిషన్‌లు నిర్వహించి లక్షలు గడిస్తున్నాడు. హొనోలూలూ, నాష్‌విల్లే, మెంఫిస్, ఆర్లెండో- వగైరా ప్రదేశాలలో వున్న ఎల్విస్ మ్యూజియంలు లక్షలాది మంది ప్రజలను ఆకర్షిస్తున్నాయి.

పెరుగుతున్న అభిమానం

ఇహ ఎల్విస్ నివసించిన గ్రేస్‌లాండ్ భవనానికి వచ్చే తీర్థప్రజ సంగతి చెప్పనే అక్కర్లేదు. రోజూ ఐదువేల మంది దాకా యీ భవనాన్ని సందర్శిస్తూ వుంటారని అంచనా. గత సంవత్సరం ఆగష్టు 16వ తారీకున జరిగిన ఎల్విస్ వర్థంతి సందర్భంగా దాదాపు ఏడులక్షల మంది అభిమానులు గ్రేస్‌లాండ్‌ను సందర్శించారు. ఎల్విస్ ఉపయోగించిన బంగారు టెలిఫోన్‌ను, కూర్చున్న కుర్చీని యితర వస్తువులను చూసి పరవశించిపోయారు. కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకున్నారు. ఈ సంవత్సరం అంతకంటె ఎక్కువ మంది ఎల్విస్ అభిమానులే రాగలరని అంచనా వేస్తున్నారు. ఎందుకంటే ఎల్విస్ ప్రెస్లీ అంటే అభిమానం ప్రజలలో రోజురోజుకీ పెరుగుతోందే తప్ప తరగటం లేదు!

—ఎస్.రామమోహన్ రావు

(ఆగస్టు 16 ఎల్విస్ వర్థంతి సందర్భంగా)

(← 12వ పేజీ)

చెదలో... చీకట్లో కూడా తెల్లగా మెరుస్తూ సన్నగా కదులుతూ... కీచుగా శబ్దం చేస్తూ...' గుండె ఒక్కసారి ఆగి తిరిగి తీవ్రంగా కొట్టుకోసాగింది. హడలిపోతూ ఒక్కడుగు వెనక్కి వేశారు పరంధామయ్యగారు.

మెల్లగా ధైర్యం తెచ్చుకుని కళ్ళు చికిలించి పరీక్షగా చూసి నిశ్చేష్టులయ్యారాయన.

ఆ తెల్లగా ఉన్నదో మెత్తని గుడ్డ. ఆ గుడ్డకింద కీచుమంటున్నది ఓ పసిబిడ్డ.

తన్ని తాను నిభాయించుకోటానికి నూతికి ఆనుకుని కళ్ళు మూసుకొన్నారొక క్షణం. తర్వాత తెరుకునీ కళ్ళు తెరిచి చుట్టూరా చూశారు. ఎక్కడా పిట్టపురుగు లేదు.

'ప్చ్. తనపిచ్చిగానీ కావాలని పారేసినవాళ్ళు ఈ చుట్టుపక్కల తచ్చాడుతూ దొరికిపోతారా?' వెగటుగా నవ్వుకున్నారు.

మెల్లగా కప్పిన గుడ్డ తప్పించారు. కళ్ళయినా విప్పని ఆ పసికూన కీచుకీచుమంటూ ఏడుస్తోంది.

'బొడ్డుకోసిన రక్తం మరకలింకా ఆరలేదు. ఆ తల్లి ప్రాణమెలా ఒప్పిందో..? ప్చ్. అలా అనుకోవటం తప్పేమో- పాపం ఎంత సంకటస్థితిలో వుండకపోతే ఇంత కటిక పనికి ఒడబడి వుంటుందా తల్లి.' రూపు తెలియని ఆమెపైన సానుభూతి కలిగింది.

'ఏం చెయ్యటమిప్పుడు?' ఇబ్బందిలో పడ్డారాయన. 'ఊ.. ఏమయితే తనకెందుకు? తన మానాన తాను పోతే సరిపోతుంది.'

తనలో రేగుతున్న జాలిని అధిగమించడానికి ప్రయత్నిస్తూ వెనుదిరగబోయారు పరంధామయ్యగారు. కానీ కాళ్ళు కదలమని మొరాయించాయి.

'కళ్ళు తెరవని నిస్సహాయ స్థితిలో వున్న ఈ నినుగుని ఏ కుక్కో, పిల్లో చూస్తే... ఏ మెడో కొరికి... ఆపైన...' అప్రయత్నంగా ఆ బిడ్డని చేతుల్లోకి తీసుకున్నారు పరంధామయ్యగారు.

★ ★ ★

"దైవమిచ్చిన ఫలమిది అందుకో పార్వతీ" అన్నారు పరంధామయ్యగారు జరిగిందంతా చెప్పి.

"కడుపున పుట్టిన బిడ్డలే మనకి కాకుండా పోయారు. దొరికిన బిడ్డ ఎదిగి మనల్ని ఉద్ధరిస్తుందంటారా? ఎందుకొచ్చిన ప్రయాస." అన్నది పార్వతమ్మ విరక్తితో.

"మాతృమూర్తివి నువ్వా స్వార్థపు మాటనగూడదు పార్వతీ! వెల్లువై వస్తున్న ప్రవాహాన్ని ఆనకట్టవేసి పక్కకి మళ్ళించి భూమిని తడిపితే బంగారుపంటలు పండుతాయి. అదనులో ఆ పనిచేయకపోతే నీరు వృధా అవుతుంది, నేల బీడవుతుంది. ఆ సంగతి రైతుబిడ్డని నాకు తెలుసు.

బిడ్డ తాగితే అమృతంలా పనిచేసే తల్లి వక్షస్సులోని క్షీరం ఆ బిడ్డని తాగనివ్వకపోతే ఎండిపోతుంది.

మనలో ఉబుకుతోన్న ప్రేమాభిమానాలనలా వట్టిపోనివ్వటం మహాపాపం పార్వతీ! ఆ ప్రేమ ఎక్కనమయి పారిపోయిన వారికోసం పాకులాడ్డమెందుకు- వాటి కోసరం తహతహలాడే వారి మీద ఆ ప్రవాహాన్ని మళ్ళించుకుందాం. సంశయించక పాపాయిని తీసుకో పార్వతీ!" అన్నారు పరంధామయ్యగారు.

నిండు మనసుతో అందుకుని ఎదకు హత్తుకుంది పార్వతమ్మ. ★